

Het plan van aanpak: de ingrediënten

Een plan van aanpak geeft antwoord op de vraag: wat, waar, wie, waarom, waartoe, wanneer, welke en hoe? Naast inhoudelijke punten als vraagstelling, doelstelling en methoden wordt in een plan van aanpak aandacht gegeven aan de randvoorwaarden. Je kunt dan denken aan de aanwezige onderzoeksfaciliteiten, het beschikbare budget en de tijd. Daarmee is de grondstructuur van het plan van aanpak duidelijk.

Verschillende onderzoekstypen: kwalitatief en kwantitatief

In praktijkonderzoek wordt vaak uitgegaan van een bepaald probleem dat opgelost moet worden. Deze denkwijze heeft gevolgen voor de structuur van het plan van aanpak. Het probleem staat centraal. Door het aanbieden van een oplossing wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteit en verbetering van de werkmethoden (innovatie). Praktijkonderzoek kan zowel kwantitatief (cijfermatig) als kwalitatief zijn (meer verhalend).

In een ander type onderzoek (fundamenteel onderzoek) kan de aanleiding gewoon blote nieuwsgierigheid zijn. Niet zelden zijn interessante vindingen het niet beoogde gevolg van nieuwsgierigheid. Meestal gaat het hier om *kwantitatief* onderzoek met een experimenteel karakter.

Nog weer anders is het bij de sociale en historische wetenschappen, bijvoorbeeld bij historici en sociologen. Het gaat bij hen niet persé om een probleem (of om fundamenteel onderzoek), maar om een (historische en/of sociologische) analyse die helpt om grip te krijgen op de situatie. Historici en sociologen maken vaak gebruik van *kwalitatieve* onderzoeksmethoden, soms aangevuld door kwantitatieve methoden.

Structuur van het plan van aanpak (format)

1. Aanleiding en probleemanalyse, uitlopend op de probleemstelling
  - Context: waar speelt het probleem, binnen welke omgeving? Waarom is het eigenlijk een probleem (gaat het om een incident of is er inderdaad sprake van een structureel probleem dat opgelost dient te worden?)
  - Wie zijn er betrokken bij het probleem en wat zijn de belangen van de betrokkenen (stakeholdersanalyse)
  - Niveaus van het probleem: macro, meso en micro. Het gaat om de relatie tussen die verschillende niveaus (bijv. nieuw (overheids)beleid dat gevolgen heeft voor de bedrijfstak en de individuele situatie).
2. Vraagstelling en richtinggevende deelvragen (max. ca. 3 tot 5)
Criteria en werkwijze
  - Hoofdvraag wordt opgesplitst in onderzoekbare deelvragen (concretisering ofwel operationalisering van de hoofdvraag).
  - De deelvragen zijn logisch afgeleid uit de hoofdvraag (en ook ondergeschikt aan de hoofdvraag).
  - Uit de formulering van de deelvraag komt idealiter naar voren hoe je die vraag gaat onderzoeken (met welke methode, zie (4)).
3. Doelstellingen: concrete en meetbare project- en/of onderzoeksdoelen (SMART)

4. Beschrijving en verantwoording van de onderzoeksmethoden (onderzoeksopzet)

Aandachtspunten

- Kwalitatief of kwantitatief, dan wel een mix?
- De gehanteerde methoden, bijv. literatuuronderzoek, documentonderzoek, participerende observatie, enquêtes of een experiment.
- Beschrijving en verantwoording van de selectiecriteria van literatuur, respondenten (bij interviews/ enquêtes) of bijv. dossiers (bij documentonderzoek).
- Beschrijving van de eigen rol en positie (bij het hanteren van de participerende observatie als methode).

Tip: beschrijf per methode de selectiecriteria, de validiteit (van het onderzoeksinstrument) en de betrouwbaarheid.

5. Middelen: faciliteiten, budget en tijdsplan

Aandachtspunten

- Welke faciliteiten worden er geboden door de opdrachtgever?
- Wat is de hoogte van het budget en wat zijn de kostendragers?
- Wie doet wat, wanneer en binnen welk tijdsbestek?